

Muzari Fiilin Başına Gelen Bazı Edatlar

Muzari fiilin başına birçok edat gelebilir. Bu derste onlar arasından daha sık kullanılan bazılarını göreceğiz.

1. ما - سَوْفَ - س (nefy-i hâl) - لا (nefy-i istikbâl)

Bu edatlar muzari fiilin başına geldiklerinde anlamda bazı değişikliklere neden olurlar. س ve سَوْفَ edatları muzari fiilin anlamını gelecek zamana dönüştürür. ما şimdiki zamanda olumsuzluk ve لا gelecek (şimdiki ve geniş) zamanda olumsuzluk ifade eder.

Edatlarla Kullanım		Edatsız Kullanım	
yazacak	سَيَكْتُبُ	yazıyor	يَكْتُبُ
yazacak	سَوْفَ يَكْتُبُ		
yazmıyor	مَا يَكْتُبُ		
yazmayacak, yazmıyor, yazmaz	لَا يَكْتُبُ		

Aşağıda muzari fiillerin bu edatlarla kullanımına dair örnekler bulunmaktadır. Bu örnekleri inceleyin ve söz konusu edatlar sebebiyle kazandığı yeni anlamlara dikkat edin.

çıkacak	سَيَخْرُجُ	يَخْرُجُ	çıkıyor
içecek	سَتَشْرَبُ	تَشْرَبُ	içiyor
açacaksınız	سَتَفْتَحُونَ	تَفْتَحُونَ	açıyorsunuz
bileceksiniz	سَوْفَ تَعْلَمُونَ	تَعْلَمُونَ	biliyorsunuz
aldatmıyorlar	مَا يَخْدَعُونَ	يَخْدَعُونَ	aldatıyorlar
inkâr etmiyor	مَا يَكْفُرُ	يَكْفُرُ	inkâr ediyor
yemiyorsunuz	مَا تَأْكُلُونَ	تَأْكُلُونَ	yiyorsunuz
bilmiyor	مَا يَعْلَمُ	يَعْلَمُ	biliyor
girmez, girmeyecek	لَا يَدْخُلُ	يَدْخُلُ	giriyor
fayda vermez, vermeyecek	لَا تَنْفَعُ	يَنْفَعُ	fayda veriyor
hissetmezler	لَا يَشْعُرُونَ	يَشْعُرُونَ	hissediyorlar
duymaz	لَا تَسْمَعُ	تَسْمَعُ	duyuyor
şükretmezsiniz	لَا تَشْكُرُونَ	تَشْكُرُونَ	şükrediyorsunuz

2. لم (cahd-i mutlak) - لَمَّا (cahd-i mustağrak)

Bu edatlar muzari fiilin başına geldiklerinde hem fiilin telaffuzunda hem de anlamında değişikliğe neden olurlar. Anlam bakımından

- لم edatı muzarinin anlamını “geçmiş zamanda olumsuzluğa” çevirir. يَكْتُبُ لم (yazmadı)
- لَمَّا edatı eylemin henüz/daha gerçekleşmediğini anlatır. لَمَّا يَكْتُبُ (henüz yazmadı)

Telaffuz bakımından ise bu edatlar muzari fiili cezmederler. Muzarinin cezmedilmesinin anlamı şudur:

- Ef'âl-i hamsede sondaki nûn harflerinin düşmesi,
- Diğerlerinde fiilin lâmel-fiilinin sâkin olması.
- Sonuna nûn-u nisve bitişen muzari fiillerde ise zâhirî (gözle görülür) bir değişiklik olmaz.

Edatlarla Kullanım		Edatsız Kullanım	
يَكْتُبُ - تَكْتُبُ - أَكْتُبُ - نَكْتُبُ	م، لَمَّا	يَكْتُبُ - تَكْتُبُ - أَكْتُبُ - نَكْتُبُ	يَكْتُبَانِ - يَكْتُبُونَ - تَكْتُبَانِ - تَكْتُبُونَ - تَكْتُبِينَ - تَكْتُبِينَ
يَكْتُبَا - يَكْتُبُوا - تَكْتُبَا - تَكْتُبُوا - تَكْتُبِي			
يَكْتُبِينَ - تَكْتُبِينَ			

Aşağıda muzari fiillerin bu edatlarla kullanımına dair örnekler bulunmaktadır. Bu örnekleri inceleyin ve söz konusu edatlar sebebiyle kazandığı yeni anlamlara dikkat edin.

hükmetmedi	لَمْ يَحْكَمْ	←	يَحْكُمُ	hükmediyor
yapmadınız	لَمْ تَفْعَلُوا	←	تَفْعَلُونَ	yapıyorsunuz
ikisi anlamadı	لَمْ يَفْهَمَا	←	يَفْهَمَانِ	ikisi anlıyor
örtmediler	لَمْ يَسْتُرُوا	←	يَسْتُرُونَ	örtüyorlar
toplamadın	لَمْ تَجْمَعِي	←	تَجْمَعِينَ	topluyorsun
toplamadım	لَمْ أَجْمَعْ	←	أَجْمَعُ	topluyorum
kesmedik	لَمْ نَقْطَعْ	←	نَقْطَعُ	keseriz
henüz girmedi	لَمَّا يَدْخُلُ	←	يَدْخُلُ	giriyor
henüz ikisi ulaşmadı	لَمَّا يَبْلُغَا	←	يَبْلُغَانِ	ikisi ulaşıyor
henüz çıkmadılar	لَمَّا يَخْرُجُوا	←	يَخْرُجُونَ	çıkıyorlar
henüz susmadı	لَمَّا تَسْكُتُ	←	تَسْكُتُ	susuyorsun
henüz gelmedim	لَمَّا أَنْزِلُ	←	أَنْزِلُ	geliyorum
henüz yıkamadık	لَمَّا نَعْسِلُ	←	نَعْسِلُ	yıkıyoruz

2. لَنْ (Te'kîd-i nefy-i istikbâl)

Bu edat muzari fiilin başına geldiğinde hem fiilin telaffuzunda hem de anlamında değişikliğe neden olur. Anlam bakımından eylemin gelecekte asla gerçekleşmeyeceğini ifade eder. Telaffuz bakımından ise muzari fiili nasb eder. Muzarinin nasbedilmesinin anlamı şudur:

- Ef'âl-i hamsede sondaki nûn harflerinin düşmesi,
- Diğerlerinde fiilin lâmel-fiilinin fetha harekeli olması.
- Sonuna nûn-u nisve bitişen muzari fiillerde zâhirî (gözle görülür) bir değişiklik olmaz.

Edatlarla Kullanım		Edatsız Kullanım	
يَكْتُبُ - تَكْتُبُ - أَكْتُبُ - نَكْتُبُ	لَنْ	يَكْتُبُ - تَكْتُبُ - أَكْتُبُ - نَكْتُبُ	يَكْتُبَانِ - يَكْتُبُونَ - تَكْتُبَانِ - تَكْتُبُونَ - تَكْتُبِينَ - تَكْتُبُونَ يَكْتُبْنَ - تَكْتُبْنَ
يَكْتُبَا - يَكْتُبُوا - تَكْتُبَا - تَكْتُبُوا - تَكْتُبِي			
يَكْتُبْنَ - تَكْتُبْنَ			

Aşağıda muzari fiillerin bu edatlarla kullanımına dair örnekler bulunmaktadır. Bu örnekleri inceleyin ve söz konusu edatlar sebebiyle kazandığı yeni anlamlara dikkat edin.

yardım etmeyecek	لَنْ يَنْصُرَ	←	يَنْصُرُ	yardım ediyor
ulaşmayacak	لَنْ تَبْلُغَ	←	تَبْلُغُ	ulaşıyor
taşımayacağız	لَنْ نَحْمِلَ	←	نَحْمِلُ	taşıyoruz
sahip olmayacaksın	لَنْ تَمْلِكَ	←	تَمْلِكُ	sahip olursun
kabul etmeyeceğim	لَنْ أَقْبَلَ	←	أَقْبَلُ	kabul ediyorum
çalmayacaklar	لَنْ يَسْرِقُوا	←	يَسْرِقُونَ	çalıyorlar
öldürmeyeceksiniz	لَنْ تَقْتُلُوا	←	تَقْتُلُونَ	öldürüyorsunuz
anlamayacaksın	لَنْ تَفْهَمِي	←	تَفْهَمِينَ	anlıyorsun
ikiniz ulaşmayacaksınız	لَنْ تَبْلُغَا	←	تَبْلُغَانِ	ikiniz ulaşıyorsunuz

Alıştırmalar

(1) Verilen ifadeleri örneklerdeki gibi harekeleyiniz.

سَنفهم	←	سَأفهم	←	سَتفهم	←	سِيفهم	←	يَفْهَمُ
سوف نجمع	←	سوف أجمع	←	سوف تجمع	←	سوف يجمع	←	يَجْمَعُ
ما نقطع	←	ما أقطع	←	ما تقطع	←	ما يقطع	←	يَقْطَعُ
لا نملك	←	لا أملك	←	لا تملك	←	لا يملك	←	يَمْلِكُ
لم نسرق	←	لم أسرق	←	لم تسرق	←	لم يسرق	←	يَسْرِقُ
لما نغسل	←	لما أغسل	←	لما تغسل	←	لما يغسل	←	يَغْسِلُ
لن نقبل	←	لن أقبل	←	لن تقبل	←	لن يقبل	←	يَقْبَلُ

(2) Aşağıda verilen ifadelerin örnekteki gibi Türkçe karşılıklarını yazınız.

.....	:	لما يخرجوا	:	سيشرب
.....	:	ستخرجون	:	ما يكفر
.....	:	لم تفعلوا	:	لن يقبل
.....	:	لن تكفري	:	لم نغسل
.....	:	لا تنفع	:	سوف تعلمون
.....	:	لن نكفر	:	لا نشعر
.....	:	لما يدخل	:	سيكسب
.....	:	سوف يحضرون	:	ما تأكل
.....	:	لا تشعرون	:	لما أجمع
.....	:	لما نقطع	:	لن تسرق
.....	:	لم يعبدا	:	لم يبلغا